

Historia i społeczeństwo:

1) klasa 4:

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA W KLASIE IV, wynikające z podstawy programowej i przyjętego do realizacji programu nauczania:

„Wczoraj I Dziś” Program nauczania ogólnej Historii i Społeczeństwa W klasach IV-VI Szkoły Podstawowej, Autor Tomasz Maćkowski, Wydawnictwo „Nowa Era”

I SEMESTR

ROZDZIAŁ I: JA I MOJA OJCZYZNA

Uczeń:

- dostrzega niepowtarzalność i wyjątkowość każdego człowieka;
- wymienia potrzeby ludzkie: naturalne, bezpieczeństwa, przynależności, uznania i szacunku, samorealizacji;
- przedstawia role rodziny w życiu człowieka;
- opowiada o swojej rodzinie (w tym zainteresowaniach i zajęciach jej członków);
- określa różnicę między modelem rodziny sprzed stu lat a modelem rodziny współczesnej;
- omawia funkcjonowanie samorządu szkolnego;
- podaje podstawowe prawa i obowiązki ucznia;
- proponuje sposoby rozwiązywania wybranego konfliktu z najbliższego otoczenia;
- tłumaczy, czym jest ojczyzna i „mała ojczyzna”;
- porównuje patriotyzm z patriotyzmem lokalnym;
- wyjaśnia pochodzenie nazwy *Polska*;
- wskazuje elementy łączące przedstawicieli narodu polskiego;
- opisuje polskie symbole narodowe;
- wymienia najważniejsze polskie święta narodowe i objaśnia ich znaczenie;
- odnajduje na mapie miejscowość, w której mieszka;
- podaje nazwy mniejszości narodowych i etnicznych żyjących w Polsce;
- umiejscawia na mapie główne skupiska Polonii na świecie.

ROZDZIAŁ II: Z HISTORIĄ NA TY

Uczeń:

- wyjaśnia, czym zajmuje się historia;
- odróżnia przeszłość od teraźniejszości i przyszłości;
- wskazuje przyczynę i skutek wydarzenia historycznego oraz określa ich wzajemną relację;
- podaje przykłady źródeł materialnych i niematerialnych;
- charakteryzuje archeologię jako naukę pomocniczą historii;
- na podstawie pamiątek po przodkach formułuje wnioski dotyczące historii rodziny;
- tłumaczy, dlaczego pamiątki rodzinne należy otaczać szczególną troską;
- tworzy drzewo genealogiczne własnej rodziny.

ROZDZIAŁ III: CZAS I MAPA W HISTORII

Uczeń:

- porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej;
- określa, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie;
- umieszcza daty i wydarzenia na osi czasu;
- układa chronologicznie epoki: starożytność, średniowiecze, nowożytność i współczesność;
- odczytuje informacje z osi czasu i zaznacza na niej daty wydarzeń;
- interpretuje mapę historyczną, korzystając z symboli umieszczonych w legendzie.

II SEMESTR

ROZDZIAŁ IV: Z NAJDAWNIEJSZYCH DZIEJÓW

Uczeń:

- wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność rozpalania ognia zmieniła życie ludzi;
- tłumaczy, jak mieszkali i czym żywili się ludzie pierwotni;
- opisuje życie ludzi pierwotnych oraz charakteryzuje zajęcia tworzących ją mężczyzn i kobiet;
- wskazuje, na czym polega różnica między koczowniczym a osiadłym trybem życia;
- wyjaśnia, co umożliwiło człowiekowi zmianę trybu życia z koczowniczego na osiadły;
- wymienia pierwsze narzędzia i rodzaje broni oraz określa, z czego były wykonane;

- odnajduje na mapie Mezopotamię, Tygrys Eufkrat, Nil i Egipt;
- nazywa najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii;
- tłumaczy, w jaki sposób zorganizowane było państwo faraonów;
- wymienia różne rodzaje pisma;
- określa, dlaczego wynalezienie pisma miało przełomowe znaczenie dla rozwoju cywilizacji.

ROZDZIAŁ V: W STAROŻYTNEJ GRECJI

Uczeń:

- wskazuje na mapie starożytną Grecję;
- wymienia najważniejsze zajęcia Greków;
- odnajduje Ateny na mapie starożytnej Grecji;
- wyjaśnia, na czym polegała demokracja ateńska;
- tłumaczy, czym różniła się tragedia od komedii;
- nazywa najważniejszych greckich bogów;
- opowiada, jak Grecy wyobrażali sobie bogów;
- wyjaśnia, czym były mity i jaką rolę odgrywały w życiu Greków;
- opisuje przebieg starożytnych igrzysk olimpijskich;
- porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi.

ROZDZIAŁ VI: W STAROŻYTNYM RZYMIE

Uczeń:

- wskazuje na mapie Italię i Rzym;
- charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej;
- opowiada, w jaki sposób powstało Imperium Rzymskie;
- opisuje wyposażenie rzymskiego legionisty;
- prezentuje najważniejsze osiągnięcia Rzymian;
- wyjaśnia, co znaczy powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”;
- tłumaczy, jakie znaczenie miało prawo rzymskie w starożytności i jaką rolę odgrywa współcześnie;
- omawia główne założenia religii chrześcijańskiej.

2) klasa 5:

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA W KLASIE V, wynikające z podstawy programowej i przyjętego do realizacji programu nauczania: „*Wczoraj i Dziś*” Program nauczania ogólnego Historii i Społeczeństwa w klasach IV-VI Szkoły Podstawowej, Autor Tomasz Maćkowski, Wydawnictwo "NOWA ERA"

I SEMESTR

ROZDZIAŁ I: POLSKA I PIASTÓW

Uczeń:

- opowiada legendę o początkach państwa polskiego
- wie, kim byli Słowianie i jakie były ich wierzenia
- pokazuje na mapie plemiona, które weszły w skład państwa polskiego
- przedstawia przyczyny i skutki przyjęcia przez Polskę chrztu, zjazdu gnieźnieńskiego
- porównuje granice państwa Mieszka I ze współczesnymi
- opowiada o misji św. Wojciecha
- zna daty: 966 r., 1000 r., 1025 r.
- ocenia działalność Mieszka I i Bolesława Chrobrego

ROZDZIAŁ II: SPOŁECZEŃSTWO ŚREDNIOWIECZNE

Uczeń:

- wie, kim byli św. Franciszek z Asyżu i Zawisza Czarny
- opisuje na podstawie ilustracji architekturę romańską i gotycką, wymienia zabytki w Polsce i Poznaniu

- określa rolę średniowiecznych klasztorów i zamków
- opowiada kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem
- wymienia cechy idealnego rycerza
- opisuje wygląd średniowiecznych miast i wsi, porównuje je ze współczesnymi
- rozumie terminy: rzemieślnik, cech, kupiec, lokacja, samorząd miejski

ROZDZIAŁ III: POLSKA I KRZYŻACY

Uczeń:

- wie, co wydarzyło się w latach: 1226 r., 1308 r., 1320 r., 1331 r., 1333 r., 1364 r., 1370 r., 1385 r., 1410 r., 1411 r.
- określa okoliczności powstania zakonu i państwa krzyżackiego
- przedstawia przyczyny i skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski
- wie, kim byli Konrad Mazowiecki, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Wierzynek, Jadwiga i Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, Kazimierz Jagiellończyk
- opowiada o rządach ostatnich Piastów i pierwszych Jagiellonów, ocenia te postacie historyczne
- przedstawia przebieg bitwy pod Grunwaldem
- pozyskuje informacje z różnych źródeł
- odnajduje na mapie Polskę i Wielkie Księstwo Litewskie, Grunwald, Pomorze Gdańskie i Warmię

II SEMESTR

ROZDZIAŁ IV: EUROPEJCZYCY ODKRYWAJĄ ŚWIAT

Uczeń:

- wymienia największych podróżników i ich osiągnięcia
- wskazuje na mapie szlaki odkrywców
- omawia przyczyny, przebieg i skutki wielkich odkryć
- wyjaśnia znaczenie terminów renesans i humanizm
- wymienia wielkich twórców odrodzenia i ich dzieła
- wskazuje na podstawie ilustracji cechy budowli renesansowych
- tłumaczy, na czym polegała teoria Mikołaja Kopernika
- omawia skutki wynalazku Jana Gutenberga
- pozyskuje informacje z różnych źródeł oraz tworzy notatkę

ROZDZIAŁ V: W RZECZPOSPOLITEJ SZLACHECKIEJ

Uczeń:

- wie, co wydarzyło się w latach: 1525 r., 1505 r., 1569 r., 1573 r., 1573 r., 1655 r., 1660 r., 1683 r.
- wyjaśnia pojęcia demokracja szlachecka, sejmiki ziemskie, sejm walny, wolna elekcja, sejm elekcyjny, pospolite ruszenie, przywileje szlacheckie, artykuły henrykowskie, pacta conventa, konstytucja nihil novi
- przedstawia, kim byli Zygmunt Stary, Zygmunt August, Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Henryk Walezy, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski
- podaje przykłady budynków renesansowych w Polsce

- porównuje i ocenia demokrację szlachecką i współczesną
- wymienia państwa, z którymi Polska walczyła w XVII w., wskazuje je na mapie
- określa przyczyny i skutki wojen w XVII stuleciu
- opisuje na podstawie ilustracji uzbrojenie husarii

ROZDZIAŁ VI: UPADEK RZECZPOSPOLITEJ

Uczeń:

- wie, kim byli Stanisław August Poniatowski, Ignacy Krasicki, Tadeusz Rejtan, Stanisław Małachowski, Hugo Kołłątaj, Tadeusz Kościuszko, Jan Henryk Dąbrowski, Jan Kiliński, Wolter, Monteskiusz, Rubens, Canaletto, Watt, Fahrenheit
- opisuje, co wydarzyło się w latach 1764 r., 1772 r., 1773 r., 1791 r., 1792 r., 1793 r.
- wskazuje na mapie przebieg rozbiorów Polski
- wymienia przyczyny i skutki rozbiorów
- opowiada o rozwoju oświaty i sztuki za czasów ostatniego króla
- przedstawia założenia Konstytucji 3 maja oraz ocenia jej znaczenie
- wyjaśnia terminy barok, oświecenie, klasycyzm
- nazywa dziedziny nauki i techniki, w których w XVIII wieku dokonał się największy postęp, podaje przykłady
- porównuje na podstawie ilustracji sztukę barokową i klasycystyczną
- pozyskuje informacje z różnych źródeł oraz tworzy notatkę

3) klasa 6:

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania ocen klasyfikacyjnych z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA W KLASIE VI, wynikające z podstawy programowej i przyjętego do realizacji programu nauczania: „Wczoraj i Dziś” Program nauczania ogólnego Historii i Społeczeństwa w klasach IV-VI Szkoły Podstawowej, Autor Tomasz Maćkowski, Wydawnictwo "NOWA ERA"

I SEMESTR

ROZDZIAŁ I: WALKA O ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI

Uczeń:

- wskazuje na mapie Włochy, Księstwo Warszawskie, Rosję,
- opowiada, w jakich okolicznościach powstał polski hymn narodowy,
- przedstawia główne etapy w historii Księstwa Warszawskiego,
- wskazuje na mapie Królestwo Polskie,
- określa, kiedy i dlaczego wybuchło powstanie listopadowe,
- wylicza skutki klęski powstania listopadowego
- wymienia najwybitniejszych artystów romantyzmu i pozytywizmu oraz tytuły ich dzieł,
- tłumaczy przyczyny wybuchu powstania styczniowego i ustala jego zasięg terytorialny,
- wskazuje na partyzancki charakter powstania,
- omawia skutki upadku powstania styczniowego.

ROZDZIAŁ II: POD ZABORAMI

Uczeń:

- wyjaśnia, na czym polegała polityka rusyfikacji i germanizacji,

- przedstawia różne metody walki o polskość,
- porównuje sytuację Polaków w różnych zaborach,
- wyjaśnia, jaki wpływ miał rozwój przemysłu na życie codzienne ludzi,
- odróżnia odkrycie od wynalazku,
- podaje nazwy głównych XIX-wiecznych wynalazków i nazwiska ich twórców,
- wymienia główne odkrycia naukowe.

ROZDZIAŁ III: ODRODZENIE PAŃSTWA POLSKIEGO

Uczeń:

- określa, w jakich latach toczyła się I wojna światowa, oraz wymienia uczestniczące w niej państwa,
- wyjaśnia, kiedy i w jakich okolicznościach Polska odzyskała niepodległość,
- wskazuje na mapie II Rzeczpospolitą oraz porównuje zasięg terytorialny z obecnymi granicami państwa polskiego,
- wymienia najważniejszych polityków II Rzeczypospolitej,
- tłumaczy, dlaczego Polacy obchodzą rocznicę bitwy warszawskiej,
- podaje podstawowe prawa i wolności obywatelskie wprowadzone przez Konstytucję marcową,
- wylicza osiągnięcia polskiej gospodarki okresu międzywojennego.

ROZDZIAŁ IV: MIĘDZY WOJNAMI

Uczeń:

- opowiada, w jaki sposób przezwyciężono kryzys gospodarczy w latach 30. XX wieku,
- określa, kto i dlaczego przeprowadził rewolucję komunistyczną w Rosji,
- wyjaśnia, czym był stalinizm,
- tłumaczy, kiedy i w jaki sposób naziści przejęli władzę w Niemczech,
- charakteryzuje program nazistów niemieckich.

II SEMESTR

ROZDZIAŁ V: DRUGA WOJNA ŚWIATOWA

Uczeń:

- wyjaśnia, kiedy i w jakich okolicznościach doszło do agresji Niemiec i ZSRR na Polskę,
- wymienia przyczyny klęski wrześniowej,
- wskazuje na mapie kraje podbite przez Niemcy i ZSRR,
- opowiada o dokonaniach militarnych polskich żołnierzy na frontach II wojny światowej,
- wyjaśnia, czym był Holocaust,
- charakteryzuje sytuację narodu polskiego w czasie okupacji niemieckiej i radzieckiej,
- opisuje sposoby walki Polaków z okupantami,
- przedstawia przebieg powstania warszawskiego,
- omawia ostatnie etapy II wojny światowej.

ROZDZIAŁ VI: POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Uczeń:

- odnajduje na mapie kraje zdominowane przez ZSRR,
- wskazuje podstawowe różnice ustrojowe między krajami Zachodu a państwami komunistycznymi,
- określa granice PRL i porównuje jej obszar z zasięgiem terytorium II RP,
- podaje główne cechy ustroju PRL,
- wyjaśnia, dlaczego PRL nie była państwem w pełni suwerennym,
- wylicza przyczyny społecznego niezadowolenia w Polsce pod rządami komunistów,
- wymienia najważniejsze wystąpienia społeczne skierowane przeciw rządowi komunistycznym,
- tłumaczy, na czym polegało przełomowe znaczenie NSZZ „Solidarność” w powojennej historii Polski.

ROZDZIAŁ VII: POLSKA WSPÓŁCZESNA

Uczeń:

- określa, kiedy i w jaki sposób Polska odzyskała pełną suwerenność,
- wymienia najważniejszych polityków III RP,

- opowiada o najistotniejszych wydarzeniach III RP,
- wskazuje największe sukcesy i główne problemy współczesnej Polski,
- omawia prawa i obowiązki obywatela,
- tłumaczy, jaka jest rola konstytucji w państwie demokratycznym,
- charakteryzuje najważniejsze kompetencje władzy ustawodawczej wykonawczej i sędowniczej,
- określa terytorium i liczbę ludności współczesnej Polski,
- odnajduje na mapie kraje wchodzące w skład UE,
- przedstawia główne zadania UE,
- wylicza korzyści dla Polski wynikające z przynależności naszego kraju do UE.

ROZDZIAŁ VIII: PROBLEMY LUDZKOŚCI

Uczeń:

- omawia szanse i zagrożenia wynikające z rozwoju techniki we współczesnym świecie,
- tłumaczy pojęcie „globalnej wioski”,
- wyjaśnia wpływ rozwoju systemów komunikacji i transportu na powstanie „globalnej wioski”,
- przedstawia problemy współczesnego świata, m.in. podział na kraje biedne i bogate,
- wymienia trudności, z jakimi borykają się mieszkańcy najbiedniejszych państw świata,
- określa rolę międzynarodowych organizacji humanitarnych,
- wskazuje najważniejsze źródła konfliktów międzynarodowych i omawia sposoby walki z terroryzmem.